

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

VEZETŐ- ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI KÖZPONT

A foglalkoztatáspolitikai célja és eszközeinek csoportosítása

A tananyag az ÁROP-2.2.19-2013-2013-0001
Elektronikus képzési és távoktatási anyagok készítése
című projekt keretében készült el.

Eredeti megjelenés éve: 2014

A hatályosított tananyag a KÖFOP-2.1.1-VEKOP-15-2016-00001
„A közszolgáltatás komplex kompetencia, életpálya-program és oktatás technológiai fejlesztése”
című projekt keretében készült el és jelent meg.

A hatályosított kézirat lezárásának dátuma: 2018. március 12.

Szerző:

© Dr. Nádás György

© Dr. Sipka Péter

Hatályosítást végezte:

© Nagy Judit

Olvasószerkesztő:

Kiss Eszter

Kiadja:

© NKE, 2018.

Felelős kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert

Dékán

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalom

I. A foglalkoztatáspolitikai célja és eszközeinek csoportosítása	4
II. A foglalkoztatáspolitikai pillérei 1. – A foglalkoztatáspolitikai aktív eszközei	6
1. Munkaerő-piaci szolgáltatások.....	6
2. Képzések elősegítése.....	7
3. Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások	8
4. Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatások.....	8
5. Munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása.....	8
6. Munkaerő-piaci programok támogatása	9
7. Egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása.....	9
8. A foglalkoztatást elősegítő támogatások közös szabályai	9
9. Egyéb – Flt.-n kívüli – aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök.....	10
9.1. A közfoglalkoztatás	10
9.2. Foglalkoztatást elősegítő adókedvezmények.....	10
III. A foglalkoztatáspolitikai pillérei 2. – A foglalkoztatáspolitikai passzív eszközei	12
1. Álláskeresői járadék.....	12
2. Nyugdíj előtti álláskeresői segély	13
3. Költségtérítés	14
4. Az ellátásokra vonatkozó közös rendelkezések	14
IV. A munkanélküli ellátások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások fedezete.....	15
V. A foglalkoztatáspolitikai szervezetrendszerei	16
VI. A foglalkoztatáspolitikai eszközök megjelenése a munkajogban és a munkajogon kívül a szociális ellátások rendszerében	22
1. A foglalkoztatáspolitikai és a munkajog kapcsolata	22
2. A foglalkoztatáspolitikai és a szociális ellátórendszer kapcsolata	22
Fogalomtár.....	23
Irodalomjegyzék	24
Önellenőrző kérdések.....	25
Az első fejezethez	25
A második fejezethez	26
A harmadik fejezethez	27
A negyedik fejezethez	28
Az ötödik fejezethez.....	28
A hatodik fejezethez.....	29

I. A foglalkoztatáspolitikai célja és eszközeinek csoportosítása

Magyarország Alaptörvényének XII. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz, továbbá, hogy képességének és lehetőségének megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

A (2) bekezdés szerint Magyarország törekszik megteremteni annak a feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

Az Alaptörvény XIX. cikkelyének (1) bekezdése szerint Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, rokkantság, betegség, fogyatékoság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

Látható tehát, hogy a munkához, a munka szabad megválasztásához való jog és a szociális biztonsághoz való jog alkotmányos jogként jelennek meg, amelyek közvetlen és jelentős korlátozása csak törvényben történhet meg.

Az Alkotmánybíróság korábbi döntései értelmében a munkához való jog nem jelenti egyúttal a munkavégzés feltétlen biztosításának kötelezettségét; az egyén konkrétan meghatározott munkavégzéséhez való jogát vagy annak formai megnyilvánulását már nem foglalja magában.¹ Azt sem zárja ki, hogy az állam egy foglalkozás gyakorlását valamilyen módon korlátozza, vagy a foglalkozás gyakorlásához szabad megválasztásához feltételeket szabjon. Például, hogy bizonyos tevékenység gyakorlásához az állam feltételeket szab, valamely tevékenység gyakorlását valamilyen képzés megszerzésétől vagy más feltételtől teszi függővé.²

Fontos hangsúlyozni továbbá, hogy a szociális biztonsághoz való jog sem korlátlan önmagában, azaz nem jelenti azt, hogy az államnak kötelessége garantálni egy meghatározott jövedelem vagy életszínvonal fenntartását, illetőleg azt sem, hogy az egyes juttatások vásárlóerejét és mértékét azonos szinten és színvonalon tartsa.³ A szociális biztonsághoz való jogot az állam azzal nyújtja, hogy az önhibáján kívül munkanélkülivé vált személyek számára fenntartja és működteti azt az intézményrendszert, amely a szükséges foglalkoztatáspolitikai eszközöket elérhetővé teszi.

Ennek megfelelően a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényben (Flt.) egyrészt meghatározásra kerülnek azok a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások, amelyeket a munkanélkülivé vált személyek igénybe vehetnek. Az ehhez kapcsolódó részletszabályok, továbbá az álláskeresőket ellátó egyes eszközök is bemutatásra kerülnek, valamint ezen törvény tartalmazza a munkanélküli ellátások és foglalkoztatást elősegítő támogatások biztosítása érdekében létrehozott szervezetrendszert és az ellátások fedezetére vonatkozó rendelkezéseket is.

A foglalkoztatáspolitikai szociális jog területén belül helyezkedik el, elsődleges célja a munkaerőpiacról kiszorulóknak mihamarabbi visszavezetése a munkaerőpiacra, illetve a tartósan munkanélküliek ellátásának biztosítása. A foglalkoztatáspolitikai feladata a munkaerő-piaci egyensúly fenntartása, mely a munka világából kikerült, munkahelyüket elveszített személyek részére kínál átmenetileg biztosítási elvű ellátást a korábbi jövedelmük helyettesítésére, illetve rászorultsági elvű ellátást a különféle aktív eszközökhöz való hozzáférés biztosítása által.

A biztosítási elvű ellátásokról akkor beszélünk, ha **kizárólag azok részesülhetnek ellátásokban, akik hozzájárulnak az ellátórendszer működéséhez**, így a biztosítási típusú ellátásokhoz való hozzájárulás korlátozott, feltételhez kötött. Előnye, hogy a korábbi életszínvonal megőrzésére törekszik, **a pénzügyi ellátás mértéke a kieső jövedelemmel arányos**, melyet a befizetésekkel arányos kifizetés elve garantál. Hátránya, hogy a társadalom nem minden tagja számára nyújt biztonságot, hiszen alapvető jellemzője, hogy csak a hozzájárulás eredményez ellátási jogosultságot.

Ezzel szemben a **rászorultsági elvű ellátórendszer** teljesen más elvek mentén működik. Kiindulási pontja, hogy **rászorultság esetére biztosít ellátást. Szubszidiárius jellegű**, hiszen aki a biztosítási típusú ellátórendszerből ellátásban vagy más módon megszerzett megélhetést biztosító jövedelemben részesül, az nem lehet jogosult segélyezési ellátásra. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a **segítségnyújtás egyénre szabott**, vagyis nem tipizált helyzeteket kezel. A segélyezési jelleg sajátossága, hogy nagyon alacsony szinten van meghatározva a jogosultság feltétele, hiszen általánosságban azok számára nyújt ellátást, akiknek a létfenntartása más módon nem biztosított. A segélyezési jellegből adódóan nem képződik forrás az ellátások önfelfinanszírozására, így az az **általános adóbefizetésekből finanszírozott**. Előnye ezen ellátórendszernek a **flexibilitás**, melynek segítségével könnyen lehet az aktuális társadalmi szükségletekhez igazítani az ellátásokat, továbbá a rendszer olcsón, egyszerűen és könnyen bevezethető. Elég, ha arra gondolunk, hogy az infrastruktúra egy meglévő közigazgatási rendszerre, önkormányzati működésre van te-

¹ Petrik Ferenc (szerk., 2007): Alkotmány a gyakorlatban. HVG-Orac Lap és Könyvkiadó Kft., Budapest, 533. o

² 21/1994. (VI.16.) AB határozat.

³ Lásd bővebben például: 32/1991. (VI.6.) AB határozat.

lepítve. Legfőbb hátránya, hogy az **életszínvonalat jelentősen csökkenti**, hiszen az a már emlegetett létminimum szintjét kell csak elérnie.⁴

A foglalkoztatáspolitikai ellátórendszer keret jelleggel, általánosságban a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) által szabályozott, mely törvény a foglalkoztatáspolitikai munka-erő-piaci szervezetrendszer által működtetett és állami költségvetésből finanszírozott alapvető eszközrendszerét mutatja be. Az Flt. mellett megtalálhatóak Európai Unió forrásból finanszírozott eszközök is, és a keretszabályozáshoz miniszteri szintű rendeletalkotás is ad tartalmi és végrehajtási szabályozást.

A foglalkoztatáspolitikai eszközrendszerét két alapvető csoportba sorolhatjuk:

- munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások, más néven **aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök**, illetve
- álláskeresők ellátásai, más néven **passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök**.

Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök szerepe az álláskeresők munkaerő-piaci helyzetének javítása, a munkaerő-piacra történő minél gyorsabb visszavezetése, míg a passzív eszközök elsősorban biztosítási elvű ellátásként a korábban tartósan foglalkoztatottak számára nyújt átmeneti ellátást, a korábbi életszínvonaluk megőrzése érdekében.

Az Flt. rendelkezésein túl azonban munkaerő-piacot befolyásoló más foglalkoztatáspolitikai eszközök is megtalálhatóak a szociális ellátórendszerben, ezek az eszközök még a munkajogi garanciák keretei között jelennek meg. Így további két csoportot is megkülönböztetünk:

- a létszámleépítés hátrányos következményeinek enyhítését célzó eszközök, valamint
- munkajogi szabályozási eszközök.

A létszámleépítés hátrányos következményeinek enyhítését célzó eszközök az Flt.-ben is nevesített eszközcsoport, azonban tartalmilag azt külön jogszabályok töltik meg, minden egyes jelentősebb csoportos létszámcsökkentés esetén tervezett programok készülnek, azon túl is, hogy a Munka Törvénykönyve pontosan szabályozza a csoportos létszámcsökkentés feltételét, menetét. A Munka Törvénykönyvében meghatározottak szerint a tervezett döntés előtt és a konkrét döntésről is értesíteni kell a munkaerő-piaci szervezetrendszer megfelelő alanyát, mely rendelkezésnek célja, hogy az fel tudjon készülni a csoportos létszámcsökkentés munkaerő-piaci hatásai alapján a már említett konkrét programmal.

A munkajogi szabályozási eszközök köre pontosan nem is nevesíthető, a Munka Törvénykönyvének munkaerő-piaci hatással rendelkező eszközeit sorolhatjuk ide.

⁴ Bíró Noémi – Nadas György – Rab Henriett – Prugberger Tamás – Sipka Péter – Zaccaria Márton Leó (2011): Európai és magyar szociális jog. (Sipka – Zaccaria: szerk) Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 6–7. o.

II. A foglalkoztatáspolitikai pillérei 1. – A foglalkoztatáspolitikai aktív eszközei

A foglalkoztatáspolitikai aktív oldalának fő szempontrendszere, hogy olyan eszközöket biztosítson, amely a munkavállalóvá válást segítik elő. A kiindulási alap ezen eszközök kapcsán az, hogy minél rövidebb ideig van munka nélkül egy egyén, annál könnyebben tud a munkaerőpiacba visszaintegrálódni, míg fordított esetben, minél hosszabb időre esik ki valaki a munka világából, annál nehezebben tud oda visszakerülni.⁵ Ezért a foglalkoztatáspolitikai aktív oldalának elsődleges célja, illetve törekvése a munkáltatókat és munkavállalókat olyan helyzetbe hozni, hogy ne szoruljanak ki a munkaerőpiacról. Ha mégis munkanélkülivé válnak, akkor a cél az, hogy minél nagyobb esélyük és lehetőségük legyen ismét munkához jutni.⁶

Az aktív eszközök célja továbbá a munkahelyek bővítése és megtartása, azaz a munkáltatókat támogatja annak érdekében, hogy gyarapítsák a munkahelyek számát, illetőleg lehetőség szerint csökkentsék a létszámleépítésekkel érintettek létszámát.

A foglalkoztatási törvény jelenleg hatályos szabályai között az alapvető aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök a következők:

1. Munkaerő-piaci szolgáltatások
2. Képzések elősegítése
3. Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások
4. Álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások
5. Munkahelyteremtés, és munkahelymegőrzés támogatása
6. Munkaerő-piaci programok támogatása
7. Egyes, általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása.

Hangsúlyozni szükséges, hogy törvényi szinten csak az egyes eszközök legfontosabb szabályai kerülnek kialakításra. A szabályozást tartalommal, illetőleg konkrétumokkal alsóbb szintű jogszabályok, miniszteri végrehajtási rendeletek, illetőleg munkaerő-piaci programok töltik fel, amelynek célja, hogy a munkaerőpiacon felmerülő folyamatokat lokális szinten lehessen kezelni, ugyanis ez lehetőséget biztosít arra, hogy minél konkrétabb körben kerüljenek meghatározásra az egyes célcsoportok, illetőleg a támogatások formája. Ennek oka, hogy az országon belül is régióként eltérő munkaerő-piaci igények merülhetnek fel, így az ezeknek való megfelelést az alsóbb szintű szabályozás tudja hatékonyabban elérni. Ezen túlmenően törvényi felhatalmazás alapján kormányrendeletek is tartalmaznak olyan támogatásokat, amit a törvény nem tartalmaz.

A következőkben azon eszközök ismertetésére kerül sor, melyeket az Ft. konkrétan nevesít.

1. Munkaerő-piaci szolgáltatások

Ezen eszközrendszer keretében az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény a munkahelykeresést, a munkához, valamint a megfelelő munkaerőhöz jutást, továbbá a munkahely megtartását szolgáltatások nyújtásával segíti elő.

A munkaerő-piaci szolgáltatások formája a következő:

- munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás — munkaközvetítés.

Az állami foglalkoztatási szerv a munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtását, valamint a foglalkozási tanácsadást külön jogszabály szerinti szabályrendszer alapján biztosítja, vagy pályázati eljárás eredményeként nyújtott támogatás, vagy pedig uniós források bevonásával közbeszerzési eljárás útján.

Az állami foglalkoztatási szerv által készített egyéni cselekvési terv részletes szabályairól szóló 32/2016. (IX. 8.) NGM rendelet teremtette meg a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat számára a jogszabályi alapot egy új, országosan egységes módszertan alapján működő profiling (ügyfél-kategorizálási), illetve egyéni cselekvési terv rendszer bevezetésére.

⁵ A hatásvizsgálatok problematikájáról lásd bővebben például Kézdi Gábor: Közelkép. Foglalkoztatáspolitikai programok hatásvizsgálata. In: Fazekas Károly – Kézdi Gábor (szerk, 2011): Munkaerőpiaci Tükör. MTA Közgazdaságtudományi Intézet Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest, 43. o.

⁶ Bíró et al. (2011): i.m., 41. o.

Új módszertan került bevezetésre, amelyek célja az álláskeresők igényeinek megfelelő, személyre szabott szolgáltatások nyújtásának segítése. Ennek keretében minden újonnan regisztráló ügyfél esetében felmérésre kerülnek a munkaerőpiaci esélyek, első lépésben az objektív tényezők (életkor, iskolai végzettség, korábbi munkapiaci életút stb.), második lépésben pedig – amennyiben az adott ügyfél esetében releváns – szubjektív ismeretek (például motivációs szint, álláskeresési ismeretek megléte) figyelembe vételével.

Az ügyféllel közösen kialakított egyéni cselekvési terv segítségével felépíthetők olyan ügyfélfejlesztési utak, amelyek révén az adott álláskereső elsődleges munkaerőpiaci elhelyezkedése hatékonyan segíthető elő.

2. Képzések elősegítése

Az eszköz rendeltetése, hogy a törvényben meghatározott személy foglalkoztathatóságát növelje oly módon, hogy olyan kompetenciát és tudás megszerzését segítse elő, amely a munkaadói oldalon keresletként jelenik meg, így módon a résztvevők foglalkoztathatóságát hosszú távon növeli meg.

A jogszabály értelmében **támogatható az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott vagy elfogadott képzése annak a személynek, aki álláskereső, vagy pályakezdő álláskereső (pályakezdőnek minősül aki a 25. életévét (felsőfokú végzettség esetén a 30. életévét) nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskeresési járadékra és álláskeresési segélyre nem szerzett jogosultságot); aki gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást elősegítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesül, aki rehabilitációs ellátásban részesül; akinek munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik, és ezt a munkaadó a munkavállalóval és az állami foglalkoztatási szervvel előzetesen írásban közölte; vagy aki közfoglalkoztatásban vesz részt, és a képzésben való részvételt vállalja; továbbá aki munkaviszonyban áll, és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható.**

A törvény tartalmazza továbbá, hogy gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesülő személy esetében a képzés időtartama hetente nem haladja meg a 30 órát, és a gyermekgondozást segítő ellátásban, illetve gyermekgondozási segélyben, részesülő személy képzése a gyermek fél éves korának betöltését követően kezdődik meg, valamint gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban részesülő személy kereső tevékenységet nem folytat.

A képzések elősegítése keretében képzési támogatásként a törvényben meghatározottak szerint **keresetkiegészítés** vagy **keresetpótló juttatás**, illetve a képzéssel kapcsolatos **költségek megtérítése**; vagy az általános iskolai végzettség megszerzéséhez vagy a **szakképzés megkezdéséhez** a külön jogszabályban meghatározott bemeneti kompetenciák megszerzéséhez szükséges képzésben történő részvételhez a **képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése** adható. A képzéssel kapcsolatos költségek részben vagy teljes mértékben megtéríthetők.

A keresetkiegészítés esetében az **összeg** a képzést megelőzően elért átlagkereset és a képzés alatt elért kereset különbözetéig adható támogatás, míg keresetpótló juttatás összege nem lehet alacsonyabb a megállapításkor hatályos közfoglalkoztatási bér 60 százalékánál, és nem haladhatja meg a megállapításkor hatályos közfoglalkoztatási bér összegét. Nem folyósítható azon napokra ezen juttatás, amely napokon a képzésben résztvevő személy neki felróható okból az óralátogatási kötelezettségének nem tesz eleget. A képzésben történő részvétel lehetőségének biztosítása érdekében, a képzés időtartama alatt az arra rászoruló hozzátartozó ápolásával, gondozásával, valamint a gyermek felügyeletével kapcsolatban felmerült indokolt kiadás megtéríthető.

A képzések elősegítésének másik lehetséges formája alapján az **állami foglalkoztatási szerv köt szerződést a munkaadóval**, a munkaadó erre irányuló kérelme esetén arra vonatkozóan, hogy az állami foglalkoztatási szerv a munkaerőigény kielégítése érdekében képzési támogatást nyújtson egy meghatározott munkakör betöltéséhez szükséges állam által előírt szakképesítés vagy munkakör betöltéséhez szükséges képesítés megszerzése érdekében, illetőleg közúti közlekedés C, D és E járműkategóriájára érvényes engedély és gépművezetői képesítési igazolvány megszerzését biztosító képzésben való részvételhez.

A megállapodás keretében a munkaadó azt vállalja, hogy a képzés megkezdését megelőzően, a képzés alatt vagy a képzés által nyújtott szakképesítés megszerzését követően munkaviszonyt létesít az adott támogatott személlyel.

A résztvevők kiválasztása során a munkaadó választja ki a támogatottakat az álláskeresőként nyilvántartott személyek közül.

3. Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások

Az Ft. aktív foglalkoztatáspolitikai eszközeinek lényeges csoportját azok a támogatások jelentik, amelyeket kifejezetten a munkáltatók részére nyújt az állami foglalkoztatási szerv annak érdekében, hogy ezzel a munkabért terhelő költségeket csökkenteni tudja, azok részbeni átvállalásával. A célja tehát ezen programnak az, hogy a célcsoport tagjainak foglalkoztatását kedvezőbbé tegye a munkaadók számára a bérköltség egy részének átvállalásával.

Az Ft. szerint a **munkaadó részére külön jogszabályban meghatározott hátrányos helyzetű személy munkaviszony keretében történő foglalkoztatásához a munkabér és járuléka legfeljebb 50 százalékának, megváltozott munkaképességű személy esetében legfeljebb 60 százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható, ha a munkaadó a foglalkoztatást legalább a támogatás folyósításának időtartama alatt vállalja, és a támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző 12 hónapban a munkavállaló munkaviszonyát működési körében felmerülő okból felmondással nem szüntette meg, valamint kötelezettséget vállal arra, hogy a munkaviszony megszüntetésére a támogatás folyósításának időtartama alatt sem kerül sor.**

Ezen támogatás kifejezetten munkaviszony létesítését célozza. Főszabály szerint a támogatást legfeljebb egy évre lehet adni, azonban ezen időtartam legfeljebb kétévi időtartamra módosulhat, ha legalább 24 hónapja álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatásához nyújtják a támogatást.

Új szabály a törvényben, hogy ha a munkaadó szociális szövetkezet, akkor a támogatás mértéke a munkabér és járuléka legfeljebb 70 százalékáig terjedhet, feltéve, ha a munkaadó vállalja a hátrányos helyzetű személy továbbfoglalkoztatását legalább a támogatás folyósítási időtartama 50 százalékának megfelelő időtartamra. Ez utóbbi esetben is érvényes az a szabály, hogy a támogatás időtartama, a továbbfoglalkoztatás együttes időtartama legfeljebb egy év, legalább 24 hónapja álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatása esetén legfeljebb két év lehet. A foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatásoknak az Ft. csak a legfontosabb keretszabályait adja meg, a konkrét támogatások külön alsóbb szintű jogszabályokban, illetőleg programokban kerülnek kimunkálásra.

4. Az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások

A rugalmas munkaerőpiac megteremtése érdekében egyre inkább elterjednek az önfoglalkoztatást segítő támogatások, amelyek a sajátos foglalkoztatási támogatásként működnek. **Előnye**, hogy közvetlenül hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, így a „kiszorító” hatás nem érvényesül. **Hátrányként** fogalmazható meg, hogy a támogatás nagyfokú önállóságot vár el a résztvevőktől, ezért nem minden álláskereső részére jelentheti a legmegfelelőbb megoldást, mivel a vállalkozás beindításához olyan alapvető ismeret, képzettség szükséges, amely nem mindenki számára adott. A támogatás munkaerő-piaci program keretében is nyújtható, amelyek során az ügyfelek számára folytatott, vállalkozói ismeretek oktatása kiemelt szerepet kap. A törvény értelmében **támogatás nyújtható annak az álláskeresőnek, valamint rehabilitációs ellátásban részesülő személynek, aki munkaviszonyon kívüli tevékenységgel gondoskodik önmaga foglalkoztatásáról, ideértve azt is, aki vállalkozást indít, vagy vállalkozáshoz csatlakozik.**

A fentiekben meghatározott személyek részére az alábbi támogatási formák nyújthatók: tőkejuttatás támogatás egészben vagy részben visszatérítendő vagy vissza nem térítendő formában; legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér összegéig terjedő támogatás; a vállalkozói tevékenység megkezdéséhez szükséges szaktanácsadás költségeinek megtérítése.

5. Munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása

A törvény értelmében **támogatás nyújtható új munkahelyek teremtéséhez, a meglévő munkahelyek megtartásához, a foglalkoztatási szerkezetátalakítás elősegítéséhez, valamint a munkaerő szakmastruktúrájának elősegítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése érdekében.**

A munkahelyteremtő támogatás célja a területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás, a helyi gazdaság megerősítése, a KKV-k fejlődésének, gazdaságban betöltött szerepük, piaci pozícióik bővítése, új munkahelyek létrehozását eredményező beruházások támogatása.

A fenti cél elérése érdekében, a jogszabály értelmében vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkaadó részére az új munkahelyek teremtéséhez, meglévő munkahelyek bővítéséhez, új technológia bevezetéséhez szükséges építési költségekhez,

tárgyi eszközök és immateriális javak beszerzéséhez, valamint az új munkahelyek teremtésével összefüggő személyi jellegű ráfordításokhoz.

Munkahelymegőrzés támogatása annak a munkaadónak nyújtható, aki működésével összefüggő okból a munkavállalói munkaviszonyát felmondással kívánja megszüntetni. A támogatás elsősorban az átmeneti likviditási gondokkal küzdő vállalkozások részére jelenthet megoldást. Célja a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának megtartása, a csoportos létszámleépítések megelőzése, a meglévő munkahelyek megtartásának elősegítése.

A foglalkoztatáspolitikai eszköz címzettjei közvetlenül a munkaadók. Ezen eszköz arra ösztönöz, hogy az esetleges átmeneti foglalkoztatási nehézségeiket ne létszámcsökkentéssel oldják meg, illetőleg az új munkahelyek iránti igényüket olyan személyekből elégítsék ki, akiknél ez foglalkoztatáspolitikai szempontból indokolt.

6. Munkaerő-piaci programok támogatása

A törvény szerint **a Nemzeti Foglalkoztatási Alap előre meghatározott, összetett célok érdekében biztosíthatja olyan programok megvalósításának pénzügyi fedezetét, amelyek a térségi foglalkoztatási célok megvalósítására vagy munkaerő-piaci folyamatok befolyásolására, továbbá a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő rétegek foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak.**

A fenti programok keretében a munkaerő-piaci szolgáltatások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások egyidejűleg nyújthatók, illetőleg egymásra épülve is nyújthatók. Lehetőség van arra is, hogy a résztvevők számára a különböző jogcímenek megállapítható támogatás vagy támogatások helyett egységes támogatás kerüljön megállapításra.

Ezen programok egy része a munkaadók részére jelent támogatást, és csak közvetetten jelennek meg az álláskeresőknél, ezeknek a programoknak a keretében a munkaviszonyban foglalkoztatott személyek munkabérének, illetőleg járulékainak legfeljebb 100 százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható a munkaadó részére.

A munkaerő-piaci programok másik része az álláskeresőket közvetlen támogatására irányul, főként a vállalkozóvá válást elősegítő támogatással kombinált egyedi programok esetében.

7. Egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása

A törvény szerint **támogatás nyújtható részmunkaidős, vagy olyan foglalkoztatáshoz, amelynek során a munkavégzés a foglalkoztató székhelyéhez, telephelyéhez nem tartozó helyen, számítástechnikai eszköz felhasználásával történik.**

Utalunk arra, hogy az atipikus foglalkoztatási formák részletszabályai a 2012. évi I. törvény, a Munka Törvénykönyve XII. fejezetében foglalt foglalkoztatást jelenti leginkább, tehát a foglalkoztatás jogi kereteit ez utóbbi jogszabály tartalmazza.

8. A foglalkoztatást elősegítő támogatások közös szabályai

A képzések elősegítése, a foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások, illetőleg az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás, a munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása, valamint a munkaerő-piaci programok és egyes általánostól eltérő foglalkoztatási normák támogatása a Nemzeti Foglalkoztatási Alap foglalkoztatási alap részéből nyújthatók. Emellett azonban számos olyan program is létezik, amelyet a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) valamint a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) keretében az állami foglalkoztatási szerv közreműködésével kerülnek kialakításra.

A támogatások során, ha a foglalkoztatást elősegítő támogatás mértékének meghatározására a jogszabály a foglalkoztatott munkabérének alapul vételét írja elő, úgy a támogatás teljes időtartama alatt a megállapításkor figyelembe vett munkabért kell alapul venni, és az alapján kell a támogatást folyósítani. Ez alól kivételt képez, ha a kötelező legkisebb munkabér összege a támogatás folyósítása alatt emelkedik, mert ebben az esetben a munkaadó kérelmére a támogatás összege emelhető azzal, hogy a támogatás százalékos mértéke ekkor sem emelkedhet.

Amennyiben a foglalkoztatást elősegítő támogatások nyújtására sor kerül, úgy a támogatásban részesülővel hatósági szerződést kell kötni, amelyben kifejezetten rögzíteni kell a szerződésszegésnek minősülő magatartásokat, valamint azok következményeit, így különösen azt, hogy amennyiben a támogatásban részesülő a hatósági szerződésben foglaltakat megszegi, a támogatás folyósítását meg kell szüntetni, és a támogatásban részesülő köteles a támogatást visszafizetni.

A visszafizetés során a kötelezettségesség napjától a visszafizetésről rendelkező határozat meghozatala napjáig számított ügyleti kamattal növelt összegben kell visszafizetni a támogatást. Amennyiben a kötelezett a visszafizetési kötelezettségének a visszakövetelő határozatban megállapított határidőig nem tesz eleget, e határidő elmulasztásának napjától az adó- és vámhatóságnak a végrehajtás foganatosítása érdekében történő megkeresésének napjáig számított késedelmi kamatot is köteles fizetni. Az ügyleti kamat, valamint a késedelmi kamat mértékére a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatások esetén fizetendő ügyleti kamatra és késedelmi kamatra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A kötelezett az adó- és vámhatóság végrehajtás foganatosítása érdekében történő megkeresését követően az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló törvény szerinti késedelmi pótlékot is köteles megfizetni. A késedelmesen megfizetett ügyleti kamat után nem számítható fel késedelmi pótlék.

Ez utóbbi esetben a jogszabály lehetőséget biztosít arra, hogy kérelem esetén különös méltánylást érdemlő esetben a támogatást nyújtó hatóság vezetője az ügyleti kamat, illetve a késedelmi kamat felszámításától eltekinthet, illetőleg dönthet a már felszámított ügyleti kamat, illetve késedelmi kamat részben vagy egészben történő elengedéséről, továbbá a munkaadónak nem minősülő természetes személy részére nyújtott támogatás esetén a támogatás visszafizetésének részben vagy egészben történő elengedéséről.

A jogszabály rögzíti, hogy a különös méltányosság szempontjából figyelembe vehető a természetes személy esetében a különösen kedvezőtlen szociális helyzet, valamint az, hogy a támogatás visszafizetése a kötelezett és a vele egy ház-tartásban élő megélhetését súlyosan veszélyeztetné.

9. Egyéb – Flt.-n kívüli – aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök

9.1. A közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás, ugyan a szociális ellátáshoz való hozzáférés feltételeként kerül megfogalmazásra, azonban mivel átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen, így foglalkoztatáspolitikai szerepet is betölt. A közfoglalkoztatás a jelenlegi munkaerő-piaci és gazdasági-társadalmi környezetben lehetőséget ad a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban – mint aktív korúak számára biztosított szociális ellátásban részesülő –, illetve az álláskeresési vagy a szociális ellátásra egyáltalán jogosultságot sem szerző álláskeresők számára az átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. Közfoglalkoztatási jogviszonynak minősül az is, ha közfoglalkoztatási program keretében a közfoglalkoztatott a munkaerő-piaci alkalmazkodását, munkához jutását szolgáló képzésben vesz részt.

Azt, hogy ki lehet közfoglalkoztatott, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg. Közfoglalkoztatott az lehet, aki munkaviszonyt létesíthet, 16. életévét betöltötte, és az állami foglalkoztatási szerv által regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy. A közfoglalkoztatási jogviszony esetében a munkavégzésére a közfoglalkoztatásról szóló törvény a munkaviszonytól eltérő szabályokat állapít meg.

A fenti jogszabály meghatározza továbbá a közfoglalkoztatók mint munkáltatók körét, valamint a közfoglalkoztatási jogviszonyban ellátható tevékenységek körét is.

9.2. Foglalkoztatást elősegítő adókedvezmények

A munkahelyek védelme, munkaerő-piaci egyensúly fenntartása érdekében a jogalkotó nem csak foglalkoztatási támogatásokat határozott meg, hanem folyamatosan jelen vannak a munkaerőpiacon hátrányos helyzetűek elhelyezkedési esélyeit javító foglalkoztatási adókedvezmények is.

Ilyenek jelenleg:

- Szakképzettséget nem igénylő munkakört betöltő munkavállaló után érvényesíthető adókedvezmény
- Pálya-kezdő munkavállaló után érvényesíthető adókedvezmény
- Az ötvenöt év feletti foglalkoztatott munkavállaló után érvényesíthető adókedvezmény
- A tartósan álláskereső személyek után érvényesíthető adókedvezmény

- A gyermekgondozási díjban, a gyermekgondozást segítő ellátásban, valamint a gyermeknevelési támogatásban részesülő munkavállalók után érvényesíthető adókedvezmény
- A Karrier Híd Program megvalósítását célzó adókedvezmény
- A szabad vállalkozási zónákban működő vállalkozások adókedvezménye — Kutatók foglalkoztatása után járó adókedvezmény
- A kutatás-fejlesztési tevékenység, valamint kutatók, fejlesztők foglalkoztatása után érvényesíthető adókedvezmény
- Nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerint doktori képzésben részt vevőt foglalkoztató adókedvezménye
- Megváltozott munkaképességű munkavállalók utáni kedvezmény
- Szabad vállalkozási zónában működő vállalkozás új munkavállalóra igénybe vehető kedvezmény
- Mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott munkavállalók után érvényesíthető adókedvezmény.

Az egyes adókedvezmények körét, részletszabályait az adózási jogszabályok aktuálisan határozzák meg, a költségvetési feltételek és a munkaerő-piaci szükségletekhez igazodóan.

III. A foglalkoztatáspolitikai pillérei 2. – A foglalkoztatáspolitikai passzív eszközei

1. Álláskeresési járadék

Álláskeresési járadék illeti meg azt, **aki álláskereső, és az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, továbbá munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.**

A munkahely akkor megfelelő főszabály szerint, ha:

- egészségi állapota szerint az álláskereső a munka elvégzésére alkalmas,
- a várható kereset az álláskeresési járadék összegét, illetőleg – amennyiben az álláskeresési járadék összege a kötelező legkisebb munkabérnél alacsonyabb – a kötelező legkisebb munkabér összegét eléri,
- a munkahely és a lakóhely közötti naponta – tömegközlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi álláskereső esetében a két órát nem haladja meg,
- az álláskereső foglalkoztatása munkaviszonyban történik.

Az álláskeresési járadék összegét az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben az ezen időszakkal érintett jogviszonyokban elért, a társadalombiztosítási szabályozás által meghatározott, foglalkoztatáshoz kapcsolódóan megállapított munkaerő-piaci járulékalapja (járulékalap) havi átlagos összegének alapul vételével kell kiszámítani. Ha az álláskereső az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben több munkaadóval állt munkaviszonyban, vagy több vállalkozói tevékenységet is folytatott, vagy munkaviszonyban állt, és vállalkozói tevékenységet is folytatott, abban az esetben az álláskeresési járadék összegét valamennyi munkaadónál, illetőleg vállalkozói tevékenysége során elért járulékalap alapulvétellel kell kiszámítani. Megelőző négy naptári negyedévi járulékalap hiányában a járadék számításának alapja a négy naptári negyedévnél rövidebb időszakban elért járulékalap havi átlagos összege. Ha a megelőző négy naptári negyedévben egyáltalán nincs az álláskeresőnek járulékalapja, akkor az álláskeresési járadék megállapításának alapja a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér 130 százaléka. Az egy napra járó álláskeresési járadék számításának alapja a meghatározott járulékalap összegének harmincad része.

Az álláskeresési járadék megállapított napi összege a járadékalap 60 százaléka, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegének megfelelő összeg.

Az álláskeresési járadék folyósításának időtartamát annak az időtartamnak az alapulvétellel kell megállapítani, amely alatt jogosultsági időt szerzett, vagyis az álláskereső az álláskeresővé válást megelőző három év alatt munkaviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban töltött, vagy egyéni, illetőleg társas vállalkozói tevékenységet folytatott, feltéve ez utóbbi esetben, hogy vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett. A jogosultsági idő tartamába nem számítható be az az időtartam, amely alatt az álláskereső álláskeresési járadékban vagy vállalkozói járadékban részesült.

Az álláskeresési járadék folyósítási idejének számítása során tíz nap jogosultsági idő egy nap járadék folyósítási időnek felel meg. Ha a kiszámítás során töredéknapp keletkezik, akkor kerekíteni kell.

Az álláskeresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

Az álláskeresési járadék folyósításának kezdő napja az álláskeresőnek az állami foglalkoztatási szervnél történő jelentkezésének napja. Ha az álláskereső a személyes adatait az állami foglalkoztatási szerv részére – a személyes jelentkezését megelőzően – elektronikus levél útján küldte meg, az álláskeresési járadék folyósításának kezdő napja az adatoknak az állami foglalkoztatási szervhez történő megérkezésének a napja.

A folyósítási idő számítása szempontjából a jogosultsági idő csak egyszer vehető figyelembe, de ha az álláskereső az álláskeresési járadék folyósításának számára meghatározott időtartamát teljes mértékben nem vette igénybe, akkor a megmaradt idő ismételt figyelembe vehető.

Motiválási céllal az álláskeresési járadék akkor is kifizetésre kerülhet, ha az álláskeresési járadékban részesülő személy a járadék folyósítási idejének kimerítését megelőzően határozatlan időtartamú, (a korábbiól eltérő munkáltatóval) legalább napi négy óra munkaidejű munkaviszonyt létesít. Ilyen esetben kérelmére a folyósítási időből még fennmaradó időtartamra járó juttatás összegének 80%-át egy összegben kell kifizetni. A kifizetés további feltétele, hogy az álláskeresési járadékban részesült személy a járadék megszüntetésétől a kifizetés napjáig folyamatosan munkaviszonyban álljon. Amennyiben az álláskereső ezt a megoldást választja, akkor úgy

kell tekinteni, hogy az álláskereső az álláskeresési járadék folyósítási idejét kimerítette, vagyis a folyósítási idő a későbbiekben ismételen nem vehető igénybe.

Megszűnik az álláskeresési járadék folyósítása, ha az álláskereső:

- kéri, a kérelemben megjelölt időponttól,
- megváltozott munkaképességű személyek ellátására válik jogosulttá, a jogosultság kezdő napjától,
- oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat, a tanulói, hallgatói jogviszony kezdő napjától,
- meghalt, a halál bekövetkezését követő naptól,
- az álláskeresési járadék folyósítási idejét kimerítette, a folyósítási idő utolsó napját követő naptól,
- olyan képzési lehetőséget fogad el, amelynek során a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül, a támogatás folyósításának kezdő napjától,
- kereső tevékenységet folytat – a törvényi kivételeket leszámítva – a kereső tevékenység kezdő napjától.

Meg kell szüntetni az álláskeresési járadék folyósítását, ha:

- az álláskeresőt törlik a nyilvántartásból, a nyilvántartásból való törlés napjától,
- az álláskereső kereső tevékenységet folytat, és a bejelentési kötelezettségét elmulasztotta, a kereső tevékenység kezdő napjától, ha ez nem állapítható meg, a kereső tevékenység megállapításának napjától. Ha az álláskeresési járadék folyósításának megszüntetése e miatt az ok miatt történt, akkor szankcióként az álláskereső részére álláskeresési járadék csak a folyósítás megszüntetésének kezdő napjától számított 90 nap elteltével folyósítható, még akkor is, ha a jogosultsághoz szükséges feltételeket már korábban ismételen megszerzi.

Szünetel az álláskeresési járadék folyósítása, ha az álláskereső:

- terhességi-gyermekágyi segélyre, csecsemőgondozási díjra, gyermekgondozási díjra vagy gyermekgondozási segélyre, gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságának megállapítását jelenti be, terhességi-gyermekágyi segély, csecsemőgondozási díj és gyermekgondozási díj esetén a jogosultság megállapítását követő naptól, gyermekgondozási segély, gyermekgondozást segítő ellátás esetén a jogosultság megállapításának napjától,
- letartóztatásban van, szabadságvesztés, elzárás büntetését tölti, kivéve, ha a szabadságvesztés-büntetés pénzbüntetés átváltoztatása miatt állapították meg, valamint elzárást tölt, a kényszerintézkedés vagy a büntetés megkezdésének napjától,
- a közfoglalkoztatás alatt, a közfoglalkoztatási jogviszony kezdő napjától,
- rövid időtartamú, legfeljebb százhusz napig tartó kereső tevékenységet folytat – az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével, feltéve, hogy bejelentési kötelezettségének eleget tett – a kereső tevékenységet megalapozó jogviszony kezdő napjától,
- keresetpótló juttatásban részesül, a keresetpótló juttatás kezdőnapjától, vagy olyan képzésben vesz részt, amelynek keretében felzárkóztatást elősegítő megélhetési támogatásban részesül, a folyósítás időtartama alatt,
- az önkéntes tartalékos katonai szolgálat keretében tényleges szolgálatot teljesít, úgy ezen időszak teljes időtartamára.

Ha az álláskeresési járadék folyósítása szünetelésének oka megszűnik, és fennállnak a feltételek, az álláskeresési járadékot a megállapító határozatban meghatározott feltételekkel tovább kell folyósítani.

2. Nyugdíj előtti álláskeresési segély

Az álláskereső **kérelmére nyugdíj előtti álláskeresési segélyt kell megállapítani**, ha

- az álláskereső munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, és
- a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, továbbá
- legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült, és az álláskeresési járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv – kereső tevékenység miatt – megszüntette, és az álláskereső álláskeresési járadékra ismételen nem szerzett jogosultságot, továbbá akkor is megilleti a segély, ha
- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését vagy megszüntetését követően három éven belül betöltötte a meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az **álláskeresési segély összegét** a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér összegének **40 százalékának** alapulvételével kell megállapítani. Ha a járadékalap az előbbi összegnél alacsonyabb volt, az álláskeresési segély összegét a járadékalap alapulvételével kell megállapítani.

Az álláskeresési segély folyósítására az álláskereső öregségi nyugdíj, megváltozott munkaképességű személyek ellátása jogosultságának megszerzéséig terjedő időtartamra van lehetőség. Az álláskeresési segély folyósításának kezdő napja az álláskeresési segély iránti kérelem benyújtásának napja. Ha az álláskereső a személyes adatait az állami foglalkoztatási szerv részére – a személyes jelentkezését megelőzően – elektronikus levél útján küldte meg, az álláskeresési segély folyósításának kezdő napja az adatoknak az állami foglalkoztatási szervhez történő megérkezésének a napja.

3. Költségtérítés

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos, (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is) a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére a felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet. A közfoglalkoztatott részére meg kell téríteni a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült, azon indokolt helyközi utazási költséget, amely az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett utazással összefüggésben – ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez, valamint a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást – merül fel.

4. Az ellátásokra vonatkozó közös rendelkezések

A passzív foglalkoztatáspolitikai ellátásban részesülő személy a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények és körülmények megváltozásáról a tudomásszerzéstől számított 15 napon belül köteles értesíteni az ellátást megállapító szervet. E kötelezettségének elektronikus levél útján is eleget tehet.

Az állami foglalkoztatási szerv az ügyfél kérelmére a kérelem benyújtásától számított 8 napon belül igazolást ad ki az álláskeresési járadék, illetve nyugdíj előtti álláskeresési segély folyósításának megszűnéséről, valamint a szüneteléséről.

Az, aki ellátást jogalap nélkül vett fel, köteles azt visszafizetni, ha erre a felvételtől számított hat hónapon belül írásban kötelezték. A fent meghatározott idő elteltével a jogalap nélkül felvett ellátást akkor lehet visszakövetelni, ha a jogalap nélküli kifizetést az ellátásra jogosult vétkes magatartása idézte elő.

Az ellátás tekintetében az állami foglalkoztatási szerv vezetője, erre irányuló kérelem esetén, különös méltánylást érdemlő esetben – az állami adó- és vámhatóság végrehajtás céljából történő megkereséséig – dönthet a jogalap nélkül felvett és visszakövetelt álláskeresési ellátás visszafizetésének részben vagy egészben történő elengedéséről.

Az álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, valamint az álláskeresési segély visszakövetelése esetén ügyleti kamat illetve késedelmi kamat nem számítható fel.

IV. A munkanélküli ellátások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások fedezete

Az Ft. VI. fejezetében rögzíti azokat a szabályokat, amelyek az aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök forrásoldalát jelentik.

Ennek legfontosabb eleme a korábban Munkaerőpiaci Alap elnevezést viselő **Nemzeti Foglalkoztatási Alap, amely elkülönített pénzalapként** működik. Ezen alap célja a foglalkoztatáshoz, a munkanélküliséghez, a képzési rendszer fejlesztéséhez kapcsolódó pénzeszközök összevonása és egységes kezelése annak érdekében, hogy a szükséges források finanszírozása biztosított legyen.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap – a pénzeszközök felhasználásának célja szerint – a következő alaprészekről tevődik össze:

Szolidaritási alaprész

Ezen alaprész tartalmazza az álláskeresői járadék, a nyugdíj előtti álláskeresői segély, az álláskeresői segély, a munkanélküli járadék, a nyugdíj előtti munkanélküli segély, a költségtérítések, valamint ezek juttatásával kapcsolatos postaköltség finanszírozásához szükséges pénzeszközöket.

Foglalkoztatási alaprész

A foglalkoztatási alaprészbe tartoznak a foglalkoztatást elősegítő támogatások, nem az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások nyújtására, az állami foglalkoztatási szerv által pályaválasztás elősegítése érdekében szervezett munkaerőpiaci információkat nyújtó rendezvény kiadásaira, valamint a keresetpótló juttatással kapcsolatos postaköltség költségoldala.

Bérgarancia alaprész

A bérgarancia alaprész a Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvényben meghatározott támogatás finanszírozására szolgál.

Képzési alaprész

Ide tartoznak a szakképzési hozzájárulásról, és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben, valamint a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározott feladatok, támogatási programok finanszírozására szolgáló összegek.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap bevételei az alábbiakból állnak össze:

- az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékból a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot a Tbj. szerint megillető rész,⁷
- a szociális hozzájárulási adónak a költségvetési törvényben meghatározott százaléka, a szakképzési hozzájárulás és
- a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben meghatározott szakképzési hozzájárulás,
- a központi költségvetési támogatás,
- az állami foglalkoztatási szervek közreműködésével, uniós források bevonásával megvalósuló programok, támogatások, valamint a járulékvállalás végrehajtása érdekében befolyó bevételek,
- egyéb bevételek,⁸
- uniós forrás terhére megvalósuló operatív program finanszírozására szolgáló előleg,
- az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alaptól az 1927/2006. EK rendelet alapján társfinanszírozás jogcímen befolyó bevétel.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap felhasználása

A Nemzeti Foglalkoztatási Alappal a képzési alaprész kivételével a miniszter rendelkezik, aki a közfoglalkoztatás támogatására fordítható pénzeszközök tekintetében a közfoglalkoztatásért felelős miniszterrel megosztva gyakorolja ezen jogát azzal, hogy az előirányzat fő felhasználási céljait kormányrendeletben foglaltak alapul vételével együttesen határozza meg a két miniszter.

⁷ A társadalombiztosítás ellátásairól és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint a szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 53/A. § (1) bekezdés szerint a befizetett egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékból a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak az állami adóhatóság 18,11 százalékot utal át.

⁸ Az NFA javára teljesített visszafizetés, hatósági eljárás alapján befolyó bevételek, késedelmi pótlék, kamatbevétel, NFA javára teljesített önkéntes befizetés, támogatás, valamint a működéssel összefüggő bevételek.

V. A foglalkoztatáspolitikai szervezetrendszerei

A foglalkoztatáspolitikai ágazati szakmai irányítását a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter látja el, melyhez foglalkoztatási szervként rendelkezésre áll a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszere.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszere:

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszere – munkaerő-piaci feladataik ellátása során végzett tevékenységük tekintetében – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter (továbbiakban: miniszter) által vezetett minisztériumból, a fővárosi és megyei kormányhivatal foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó szervezeti egységeiből, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalának foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó szervezeti egységeiből áll.

A foglalkoztatás politika területén a szakmai irányítás tekintetében jelenleg kettős irányítás valósul meg.

A kormányhivatal, valamint a járási hivatal állami foglalkoztatási feladatköreinek gyakorlásával összefüggésben a szakmai irányítási feladatokat a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter gyakorolja, míg a kormányhivatal, valamint a járási hivatal állami közfoglalkoztatási feladatköreinek gyakorlásával összefüggésben az irányítási hatásköröket a közfoglalkoztatásért felelős miniszter gyakorolja.

A foglalkoztatásért felelős miniszter feladat és hatásköre:

A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter a munkaerő-piaci, munkavédelmi, munkaügyi valamint felnőttképzési feladatok szakmai irányításáért felel.

(1) A miniszter munkaerő-piaci feladatkörében:

- a) ellát egyes munkaerő-piaci programokkal kapcsolatos feladatokat, amelyek keretében
 - aa) dönt a foglalkoztatáshoz kapcsolódó központi munkaerő-piaci programok indításáról, központi munkaerő-piaci programokat dolgoz ki, valamint figyelemmel kíséri és irányítja azok végrehajtását,
 - ab) kezdeményezi munkaerő-piaci programok kidolgozását és indítását,
 - ac) véleményezi a munkaügyi hatósági hatáskörében eljáró kormányhivatal által indítandó programok tervezetét,
- b) követelményeket határoz meg a számítógépes központi adatgyűjtések adattartalma, valamint az információ- és prognózisszolgáltatás vonatkozásában,
- c) az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatalra és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal-ra is kiterjedően irányítja az NFA felhasználásával kapcsolatos tervezési, pénzügyi-számviteli és beszámolási feladatok végrehajtását,
- d) figyelemmel kíséri az NFA foglalkoztatási alaprésze decentralizált keretének az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal, valamint az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal által történő felhasználását,
- e) megállapítja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal kötelező szakmai szabályzatainak, az állami foglalkoztatási szervként ellátott feladatokat érintő rendelkezéseinek elveit és főbb tartalmi követelményeit,
- f) meghatározza az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal munkaerő-piaci szolgáltató tevékenységére vonatkozó szakmai követelményeket, a munkaerő-piaci szolgáltatást nyújtók részére adható támogatással kapcsolatos feladatait, továbbá ellátja az álláskereső ellátásával, valamint a foglalkoztatást elősegítő támogatások működtetésével és fejlesztésével kapcsolatos szakmai feladatokat,
- g) meghatározza az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal hatósági, támogatási és szolgáltató tevékenységének ellátásához szükséges informatikai és számítógépes rendszerek szakmai, tartalmi követelményeit, javaslatot tesz e számítógépes rendszerek fejlesztésére,
- h) eljárási rendek, módszertani útmutatók, szakmai ajánlások készítésével meghatározza az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal hatósági és szolgáltató tevékenységét,
 - i) fejleszti a munkaerő-piaci szolgáltatásokat,
 - j) meghatározza az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal, hatósági és szolgáltató tevékenységére vonatkozó adatgyűjtési rendszert, továbbá hatékonysági vizsgálatokat végez,

- k) ellátja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal hatósági ellenőrzési feladatainak szakmai felügyeletét, továbbá az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal NFA működtetésével kapcsolatos tevékenységének szakmai és pénzügyi ellenőrzését,
- l) hatósági jogkört gyakorol, amelynek keretében
 - la) dönt a munkahelyteremtő beruházáshoz pályázati eljárás keretében nyújtott támogatásról,
 - lb) ellátja a munkavállalók kölcsönös foglalkoztatásának cseréjéről szóló nemzetközi szerződések végrehajtásával kapcsolatos feladatokat,
 - ld) ellátja az idegenrendészeti hatóság által a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározott összevont kérelmezési eljárás alá tartozó tartózkodási engedélyhez szükséges szakhatósági állásfoglalással kapcsolatos másodfokú hatósági feladatot,
- m) adatokat gyűjt és elemez
- ma) az egyéni bérek és keresetek alakulására vonatkozóan
 - mb) a magán-munkaközvetítők és -kölcsönzők éves tevékenységéről,
 - mc) a külföldiek - engedély-, illetve bejelentés köteles – magyarországi foglalkoztatásáról,
- n) nemzetközi feladatokat lát el, amelynek keretében
- na) koordinálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal nemzetközi tevékenységét,
 - nb) elősegíti az ILO, WAPES és EU tagságból adódó feladatok végrehajtását,
 - nc) koordinálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal - a személyek szabad áramlásához kapcsolódó - feladatainak végrehajtását,
 - nd) ellátja az Európai Foglalkoztatási Szolgálat (a továbbiakban: EURES) magyarországi rendszere működtetésének és fejlesztésének feladatait, ügyfélszolgálatot működtet, kapcsolatot tart az EURES szerveivel,
 - ne) együttműködik az Európai Gazdasági Térségről szóló Megállapodásban részes tagállamok foglalkoztatási szolgálataival,
- o) ellátja a jogszabályok által meghatározott nyilvántartások vezetésével kapcsolatos feladatokat,
- p) munkaügyi kutatásokat kezdeményez,
- q) koordinálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal európai uniós támogatással megvalósuló tevékenységeit,
- r) ellátja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal és az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal munkaerőpiaci feladatokat ellátó kormánytisztviselőinek humán erőforrás- fejlesztéséhez és belső szakmai képzéséhez kapcsolódó feladatokat.

(1a) Az állami foglalkoztatási szerv feladatkörében eljáró kormányhivatal által lefolytatott hatósági ügyben – ideértve a Nemzeti Foglalkoztatási Alap pénzeszközeinek működtetésével összefüggő feladatok ellátását is – felügyeleti szervként a miniszter jár el.

(2) A miniszter a munkaügyi kapcsolatok feladatkörében

- a) meghatározza a kollektív szerződések regisztrálásának szabályait, nyilvántartja és elemzi a kollektív szerződéseket, dönt a kollektív szerződés hatályának az ágazatra (alágazatra) történő kiterjesztéséről, illetve a kiterjesztés visszavonásáról,
- b) támogatja az ágazati párbeszéd bizottság, valamint az ágazati részvételt megállapító bizottság intézményrendszerének működését,
- c) nyilvántartja az üzemi tanács (európai üzemi tanács) választási eredményeket,
- d) működteti a Munkaügyi Kapcsolatok Információs Rendszerét (MKIR),
- e) működteti a Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálatot.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott feladatainak ellátása érdekében együttműködik

- a) a hatósági és szolgáltató tevékenységében érintett társhatóságokkal,
- b) a munkaadók és a munkavállalók érdekképviseleti szerveivel,
- c) más államok hasonló feladatot ellátó szerveivel és a feladatkörét érintő nemzetközi szervezetekkel, valamint
- d) egyéb szervezetekkel.

(4) A miniszter foglalkoztatáspolitikai, munkavédelmi, munkaügyi feladat- és hatáskörében tervezi és szervezi az Európai Unió pénzügyi alapjaiból és más külföldi alapokból támogatott egyes fejlesztési, foglalkoztatási, képzési és informatikai programok megvalósítását, illetve támogatást vagy ösztöndíjat folyósít.

Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal meghatározott szervezeti egysége a fővárosi és megyei kormányhivatal foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó ágazati szakigazgatási szerveként működik.

Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal

a) szakmailag irányítja és ellenőrzi az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatal tevékenységét, ennek keretében közreműködik az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal ez irányú feladatait ellátó kormánytisztviselőinek szakmai képzésében, valamint szakmai ajánlások készítésével segíti az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal ez irányú hatósági és szolgáltató tevékenységét,

b) ellátja az NFA pénzeszközeinek működtetésével kapcsolatos feladatokat, segíti a keret tervezését és a felhasználás ellenőrzését,

c) dönt az NFA foglalkoztatási alaprészenek és a közfoglalkoztatási támogatások előirányzat decentralizált kerete felhasználásáról,

d) ellátja az NFA foglalkoztatási alaprésze központi pénzügyi keretéből finanszírozott munkaerőpiaci programok, pályázatok, valamint a közfoglalkoztatási támogatások előirányzat központi keretéből finanszírozott támogatásokkal kapcsolatos feladatokat,

e) működteti az álláskeresők ellátási rendszerét, az álláskeresők részére saját hatáskörben nyújtott támogatások rendszerét és gondoskodik az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal támogatási rendszere szakmai működtetéséről,

f) felelős a szakmai munkát támogató szoftverek működtetéséért és használatáért,

g) ellátja az európai uniós források felhasználásával kapcsolatos szakmai és pénzügyi feladatokat,

h) ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, elbírálja másodfokon az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal által hozott határozatok elleni fellebbezést,

i) állami foglalkoztatási szervként ellátandó feladatai eredményességének elősegítése érdekében együttműködik a helyi önkormányzatokkal, valamint az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá más hatóságokkal és egyéb szervezetekkel, ennek keretében szakmailag irányítja és koordinálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvényből adódó - feladatai végrehajtását,

j) ellátja az EURES-sel kapcsolatos szervezési, tanácsadási és koordinációs feladatokat, valamint kapcsolatot tart a munkaerő-piaci szereplőkkel,

k) illetékességi területén ellátja a munkaerő-piaci ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat,

l) a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának engedélyezésével összefüggésben befogadja a foglalkoztató által benyújtott munkaerőigényeket,

m) nyilvántartja a csoportos létszámleépítésre vonatkozó bejelentéseket,

n) ellátja a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben foglaltak szerint a szakképzési hozzájárulásra kötelezett saját munkavállalói számára szervezett képzés költségeinek elszámolásával összefüggő adatszolgáltatással, az adatok nyilvántartásával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat.

(1) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró fővárosi kormányhivatal nyilvántartja azon munkaadók csoportos létszámcsökkentésére vonatkozó bejelentéseit, amelyek csoportos létszámcsökkentéssel érintett székhelye vagy telephelye a főváros területén

(2) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal közfoglalkoztatási feladatai körében

a) szakmailag irányítja és szakmailag ellenőrzi az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal közfoglalkoztatással kapcsolatos tevékenységét, ennek keretében közreműködik az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatokat ellátó kormánytisztviselőinek szakmai képzésében, valamint szakmai ajánlások készítésével segíti az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal közfoglalkoztatással kapcsolatos hatósági és szolgáltató tevékenységét,

b) ellátja az NFA közfoglalkoztatási előirányzat pénzeszközeinek működtetésével kapcsolatos feladatokat, segíti a keret tervezését és a felhasználás ellenőrzését,

c) dönt az NFA közfoglalkoztatási támogatások előirányzat decentralizált keretének felhasználásáról,

d) ellátja a pénzeszközök visszakövetelésével kapcsolatos pénzügyi feladatokat,

- e) felelős a közfoglalkoztatással kapcsolatos szakmai munkát támogató szoftverek működtetéséért és használatáért,
- f) ellátja az európai uniós források felhasználásával megvalósuló közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzésekkel kapcsolatos szakmai és pénzügyi feladatokat,
- g) feladatainak ellátása érdekében együttműködik a helyi önkormányzatokkal, valamint az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá más hatóságokkal és egyéb szervezetekkel,
- h) előkészíti a kormányhivatal és a járási hivatal belső szakmai szabályzatainak közfoglalkoztatással kapcsolatos rendelkezéseit,
- i) ellátja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal közfoglalkoztatással kapcsolatos hatósági ellenőrzési feladatainak szakmai felügyeletét, továbbá a közfoglalkoztatással kapcsolatos szakmai és pénzügyi tevékenységének ellenőrzését,
- j) hatósági jogkört gyakorol, amelynek keretében
 - ja) jogszabályban meghatározottak szerint hatósági szerződést köt a hatáskörébe tartozó közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokra vonatkozóan,
 - jb) ellenőrzi az általa vagy az illetékességi területén található, az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal által kötött, a ja) alpontban meghatározott hatósági szerződésben foglalt teljesítést,
 - jc) ellenőrzi a munkavégzés közfoglalkoztatási szerződésben foglaltak szerinti teljesítését,
 - jd) ellenőrzi a hatáskörébe tartozó közfoglalkoztatási támogatás nyújtására irányuló kérelem megalapozottságát és a kérelemben foglalt adatok valóságát,
 - je) az általa kötött hatósági szerződések tekintetében ellátja a pénzeszközök visszakövetelésével kapcsolatos hatósági feladatokat,
 - jf) elbírálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal által - a közfoglalkoztatási feladataival összefüggésben - hozott határozatok és önállóan megfellebbezhető végzések ellen benyújtott fellebbezéseket,
- k) ellátja a hatáskörébe tartozó közfoglalkoztatási támogatási eljárással kapcsolatos szakmai és pénzügyi feladatokat,
 - l) a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési feladatok ellátásának keretében
 - la) gondoskodik a rendszer szakmai működtetéséről, valamint koordinálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatalok tevékenységét és képzéseket szervez,
 - lb) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket nem az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal lát el.

(3) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal át nem ruházható hatáskörben a jogszabályban meghatározott illetékességi területén első fokú hatósági jogkört gyakorol

- a) a munkaerő-piaci program kidolgozásának, megvalósításának megállapításával,
- b) a munkaerő-piaci szolgáltatást nyújtók részére támogatás megállapításával,
- c) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet által hatáskörébe utalt foglalkoztatást elősegítő támogatás megállapításával,
- d) a hatáskörébe tartozó ügyekben (ideértve a pályázati eljárás alapján nyújtott munkahelyteremtő támogatással kapcsolatos ügyeket is) a pénzeszközök visszakövetelésével,
- e) a miniszter által pályázati eljárás alapján nyújtott munkahelyteremtő támogatással kapcsolatos ügyekben a miniszter által vezetett minisztérium megbízásából, a hatósági szerződés megkötésével,
- f) a bérgarancia támogatással,
- g) a nem összevont kérelmezési eljárás alapján kiadott tartózkodásra jogosító engedélyt kérelmező harmadik országbeli állampolgár magyarországi foglalkoztatásához szükséges munkavállalási engedély, valamint az idegrendészeti hatóság által a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározott összevont kérelmezési eljárás alapján kiadott tartózkodási engedélyhez szükséges szakhatósági állásfoglalás kiadásával,
- h) az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal hatáskörébe utalt nyilvántartásba vétellel, valamint
- i) az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás tőkejuttatás részével kapcsolatos ügyekben.

(4a) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal át nem ruházható hatáskörben a jogszabályban meghatározott illetékességi területén elsőfokú hatósági jogkört gyakorol a rendbírósággal kapcsolatos ügyben, ha a rendbíróságot megalapozó mulasztás olyan kötelezettséggel függ össze, amelyet külön jogszabály szerint részére kell teljesíteni, vagy olyan hatósági ügyet érint, amelynek elbírálása a hatáskörébe tartozik.

A Kormány a magán-munkaközvetítési tevékenység tekintetében a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szolgáltatás felügyeletét ellátó hatóságként az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatalt jelöli ki.

(4) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal a munkaerőpiaci szolgáltatási feladatok ellátásának keretében

a) gondoskodik a munkaerőpiaci szolgáltatási rendszer szakmai működtetéséről, valamint koordinálja az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatalok munkaerőpiaci szolgáltatási tevékenységét, munkaerő-piaci szolgáltatásokat szervez és működteti a szolgáltatások kiépített intézményrendszerét,

b) ellátja azokat a munkaerő-piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos feladatokat, amelyeket nem az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal lát el.

A közigazgatási hatósági eljárásokban a kormány megbízott vagy kiadmányozási szabályzatban megbízott, jogkörrel rendelkező jár el. A kormányhivatalok szakmai irányítása alá tartozik az illetékességi területükön lévő valamennyi állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatal.

A járási hivatal meghatározott szervezeti egysége a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó ágazati szakigazgatási szerveként működik. Ha kormányrendelet másként nem rendelkezik, az állami foglalkoztatási szerv hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben első fokon a járási hivatalok járnak el.

(5) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal

a) ellátja az álláskeresők nyilvántartásba vételével kapcsolatos feladatokat, valamint az álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, szüneteltetésével, megszüntetésével és visszakövetelésével kapcsolatos, továbbá azokkal a foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal kapcsolatos feladatokat, amelyek ellátása nem tartozik az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal hatáskörébe,

b) ellátja a hatáskörébe tartozó ügyekben a pénzeszközök visszakövetelésével kapcsolatos feladatokat,

c) közreműködik a munkaerő-piaci szolgáltatások szervezésében és bonyolításában,

d) a fővárosi illetékességi területtel rendelkező járási hivatalok kivételével nyilvántartja azon munkaadók csoportos létszámleépítésre vonatkozó bejelentéseit, amelyek csoportos létszámcsökkentéssel érintett székhelye vagy telephelye a járási hivatal illetékességi területén van,

e) munkaközvetítést végez,

f) fogadja a munkaerőigényekre vonatkozó bejelentéseket,

g) információt nyújt, tanácsadást végez,

h) az általa ellátott feladatokkal kapcsolatos ügyfélszolgálati tevékenységet végez,

i) közreműködik a csoportos létszámleépítések hátrányos következményeinek enyhítésében,

j) ellátja az EURES-sel kapcsolatos tájékoztatási és tanácsadási feladatokat,

k) munkaerő-piaci programokat kezdeményez, szervezi azok végrehajtását, ellátja a központi programokkal, a pályázatok kezelésével, az azokkal kapcsolatos tájékoztatással, véleményezéssel, döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatokat,

l) kapcsolatot tart a megye (főváros), a járás gazdasági életében részt vevő munkaadókkal, a helyi önkormányzatokkal és a megyében működő más szervezetekkel, közreműködik a gazdasági szerkezet átalakítását, valamint a foglalkoztatási helyzet javítását célzó programokban,

m) ellátja a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek végrehajtásával összefüggő feladatokat,

n) a saját hatáskörben nyújtott álláskeresési ellátások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások tekintetében méltányossági jogkört gyakorol.

o) elsőfokú hatósági jogkört gyakorol a rendbírósággal kapcsolatos ügyben, ha a rendbíróságot megalapozó mulasztás olyan kötelezettséggel függ össze, amelyet külön jogszabály szerint részére kell teljesíteni, vagy olyan hatósági ügyet érint, amelynek elbírálása a hatáskörébe tartozik.

(6) Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró járási hivatal közfoglalkoztatási feladatai körében

- a) közreműködik a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések szervezésében és bonyolításában,
- b) munkaközvetítést végez közfoglalkoztatási célból,
- c) fogadja a közfoglalkoztatási munkaerőigényekre vonatkozó bejelentéseket,
- d) információt nyújt, tanácsadást végez,
- e) az általa ellátott feladatokkal kapcsolatos ügyfélszolgálati tevékenységet végez,
- f) ellátja a nem hatáskörébe tartozó közfoglalkoztatási programokkal kapcsolatos tájékoztatással, véleményezéssel, döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatokat,
- g) kapcsolatot tart a megye (főváros), a járás (fővárosi kerület) területén található közfoglalkoztatókkal, a helyi önkormányzatokkal és a megyében működő más szervezetekkel,
- h) át nem ruházható hatáskörben, jogszabályban meghatározott illetékességi területén elsőfokú hatósági jogkört gyakorol, amelynek keretében
 - ha) jogszabályban meghatározottak szerint hatósági szerződést köt a hatáskörébe tartozó közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokra vonatkozóan,
 - hb) ellenőrzi az általa kötött hatósági szerződésben foglaltak teljesítését,
 - hc) ellenőrzi a munkavégzés közfoglalkoztatási szerződésben foglaltak szerinti teljesítését,
 - hd) ellenőrzi a hatáskörébe tartozó közfoglalkoztatási támogatás nyújtására irányuló kérelem megalapozottságát és a kérelemben foglalt adatok valódiságát,
 - he) az általa kötött hatósági szerződések tekintetében ellátja a pénzeszközök visszakövetelésével kapcsolatos hatósági feladatokat,
 - hf) dönt a közfoglalkoztatásból történő kizárásról,
- i) feltárja a közfoglalkoztatási munkalehetőségeket,
- j) szervezi a közfoglalkoztatást.

Az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatalok a 67/2015. (III.30.) számú, az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok általánostól eltérő illetékességi területéről szóló Kormányrendelet 1. számú mellékletében meghatározott székhellyel működnek.

VI. A foglalkoztatáspolitikai eszközök megjelenése a munkajogban és a munkajogon kívül a szociális ellátások rendszerében

1. A foglalkoztatáspolitikai és a munkajog kapcsolata

A foglalkoztatáspolitikai és a munkajog kapcsolata körében megállapítható, hogy a munkajog számos eleme alapvetően hatással van a munkaerőpiacra, példálózó jelleggel: a pályáztatás és a tanulmányi szerződések a munkahely megszerzés és a munkahely megtartás szempontjából, hiszen a nyilvános pályáztatás előírása (például a közszolgálatban) munkaerő-piaci szolgáltatásnak tekinthető, a tanulmányi szerződés pedig párhuzamba állítható a képzési támogatással. A rendkívüli munkavégzés és a pihenőidő szabályozása a foglalkoztatotti létszámgazdálkodást befolyásolja, míg a felmondás szabályai a munkahely elvesztésnek kockázata szempontjából gyakorolnak hatást a munkaerőpiac helyzetére.

2. A foglalkoztatáspolitikai és a szociális ellátórendszer kapcsolata

A passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök szerepe alapvetően eltér az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökétől, hiszen céljuk nem a munkaerőpiacra való visszavezetés, hanem a munkával szerzett jövedelem helyettesítése.

A jogalkotónak az ellátások meghatározásánál figyelemmel kell lennie arra, hogy milyen funkciót szán a passzív ellátásoknak. A passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök rendszerét úgy kell kialakítani, hogy az igénybe vevő megélhetése biztosított legyen, azonban annak mértéke ösztönzően is hasson az aktív álláskeresés irányában.⁹ Különösen indokolt a passzív eszközök és a szociális ellátások kapcsán az összehasonlítás az aktív korúak ellátására vonatkozó szociális szabályozásra figyelemmel.

A jelenleg hatályos szabályozás szerint a két típusú ellátórendszer némileg összemosódik. A szociális ellátórendszer keretében ugyanis nemcsak foglalkoztatottsági feltétel kerül rögzítésre, hanem foglalkoztatásban való részvételi kötelezettség is. A két szabályozás legjelentősebb különbsége, hogy míg a foglalkoztatáspolitikai keretében az ellátás kizárólag a munkába állás pillanatáig jár, addig az aktív korúak ellátásánál az ellátásra való jogosultság feltétele, hogy a kérelmező a munkaerőpiacon rendelkezésre álljon, felhívásra az együttműködés keretében munkát végezzen. A hatásköri összeütközés elkerülése érdekében a kapcsolatot, illetve a különbséget abban állapíthatjuk meg, hogy a foglalkoztatáspolitikai intézményrendszere a munkaerőpiacról kiszorult inaktív ellátottakról a jelenlegi szabályozás értelmében nem mond le végérvényesen, megpróbálja visszaintegrálni őket a munkaerőpiacra úgy, hogy az álláskeresési ellátásra való jogosultságot számukra nem hosszabbítja meg, hanem a szociális ellátórendszer keretében kerül sor többletfeltétel megállapítására.¹⁰

⁹ Galasi Péter (1996): Munkanélküliek álláskeresési magatartása. Közgazdasági Szemle, XLIII. évfolyam, 9. szám, Budapest, 809. o.

¹⁰ Bíró Noémi – Nadas György – Prugberger Tamás – Sipka Péter (2010): Az aktív és a passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök alakulása, hatásuk a munkaerő piaci mutatókra (elektronikusan megjelent tanulmány), Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, Budapest, 196. o.

Fogalomtár

Álláskereső: Álláskeresőnek minősül az a személy, aki: a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, rehabilitációs járadékban, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony és nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

Kereső tevékenység: Minden olyan munkavégzés, amelyért díjazás jár, továbbá kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is, aki külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősül, valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve.

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök: Az álláskeresők munkaerő-piaci helyzetének javítása, a munkaerőpiacra történő minél gyorsabb visszavezetése érdekében jogszabályban meghatározott, a munkaerő-piaci folyamatokat befolyásolni kívánó eszközrendszer.

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök: A biztosítási elven nyugvó olyan átmeneti eszközök, amelyek célja a korábban tartósan foglalkoztatottak számára korábbi életszínvonaluk megőrzése érdekében jogszabályban meghatározott mértékű és időtartamú juttatások nyújtása.

Jogosultsági idő: Az álláskeresési járadék folyósításának időtartamát annak az időtartamnak az alapulvételével kell megállapítani, amely alatt az álláskereső az álláskeresővé válást megelőző három év alatt munkaviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban töltött, vagy egyéni, illetőleg társas vállalkozói tevékenységet folytatott, feltéve ez utóbbi esetben, hogy vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett. A jogosultsági idő tartamába nem számítható be az az időtartam, amely alatt az álláskereső álláskeresési járadékban vagy vállalkozói járadékban részesült.

Nemzeti Foglalkoztatási Alap: Olyan elkülönített állami pénzalap, amely célja a törvényben meghatározott területeken a foglalkoztatáshoz, a munkanélküliséghez, a képzési rendszer fejlesztéséhez kapcsolódó pénzeszközök összevonása, egységes kezelése.

Irodalomjegyzék

21/1994. (VI.16.) AB határozat

32/1991. (VI.6.) AB határozat

Bíró Noémi – Nadas György – Prugberger Tamás – Sipka Péter (2010): Az aktív és a passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök alakulása, hatásuk a munkaerő piaci mutatókra (elektronikusan megjelent tanulmány), Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, Budapest.

Bíró Noémi – Nadas György – Rab Henriett – Prugberger Tamás – Sipka Péter – Zaccaria Márton Leó (2011): Európai és magyar szociális jog. (Szerkesztette: Sipka – Zaccaria) Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.

Galasi Péter (1996): Munkanélküliek álláskeresési magatartása. Közgazdasági Szemle, XLIII. évfolyam, 9. szám, Budapest.

Kézdi Gábor – Fazekas Károly (szerkesztők, 2011): Munkaerőpiaci Tükör. MTA Közgazdaságtudományi Intézet Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest.

Petrik Ferenc (szerk., 2007): Alkotmány a gyakorlatban. HVG-Orac Lap és Könyvkiadó Kft., Budapest.

Önellenőrző kérdések

Az első fejezethez

1. Mit mond ki az Alaptörvény a foglalkoztatáspolitikával kapcsolatos alapjogokkal kapcsolatosan?

XII. cikk

- (1) Mindenkinnek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.
- (2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

XIX. cikk

- (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.
- (2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.
- (3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.
- (4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrend-szer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.

2. Az Alkotmánybíróság a szociális biztonsághoz való jogot hogyan értelmezte?

A szociális biztonsághoz való jog nem korlátlan önmagában, nem jelenti azt, hogy az államnak kötelessége garantálnia egy meghatározott jövedelem, vagy életszínvonal fenntartását, illetőleg azt sem, hogy az egyes juttatások vásárlóerejét és mértékét azonos szinten és színvonalon tartsa. A szociális biztonsághoz való jogot az állam azzal biztosítja, hogy az önhibáján kívül munkanélkülivé vált személyek számára fenntartja és működteti azt az intézményrendszert, amely a szükséges foglalkoztatáspolitikai eszközöket elérhetővé teszi.

3. Mi a foglalkoztatáspolitikai célja, feladata, helye a jogrendszerben?

A foglalkoztatáspolitikai célja a szociális jog területén belül helyezkedik el, elsődleges célja a munkaerőpiacról kiszorulóknak mihamarabbi visszavezetése, illetve a tartósan munkanélküliek ellátásának biztosítása. A foglalkoztatáspolitikai feladata a munkaerő-piaci egyensúly fenntartása, mely a munka világából kikerült, munkahelyüket elveszített személyek részére kínál átmenetileg biztosítási elvű ellátást a korábbi jövedelmük helyettesítésére, illetve rászorultsági elvű ellátást a különféle aktív eszközökhöz való hozzáférés biztosítása által.

4. Mik a biztosítási elvű ellátások főbb jellemzői?

- Azok részesülhetnek ellátásokban, akik hozzájárulnak az ellátórendszer működéséhez,
- pénzbeli ellátás mértéke a kieső jövedelemmel arányos,
- befizetésekkel arányos kifizetés elve,
- a társadalom nem minden tagja számára nyújt biztonságot.

5. Mik a rászorultsági elvű ellátások főbb jellemzői?

- Rászorultság esetére biztosít ellátást,
- szubszidiárius,
- egyénre szabott,
- alacsony szinten van meghatározva a jogosultság feltétele,
- az általános adóbefizetésekből finanszírozott.

A második fejezethez

Aktív eszközök

1. Mely eszközöket tekinthetjük az Flt. szerint aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöknek?

A foglalkoztatási törvény jelenleg hatályos szabályai között az alapvető aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök a következők:

- Munkaerő-piaci szolgáltatások
- Képzések elősegítése
- Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások
- *Álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások*
- Munkahelyteremtés, és munkahely megőrzés támogatása
- Munkaerő-piaci programok támogatása
- Egyes, általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása.
- Ezen kívül az Flt.-n kívül megjelenő eszközök:
- Közfoglalkoztatás
- Foglalkoztatási adókedvezmények

2. Határozza meg, hogy mit értünk munkaerő-piaci szolgáltatások alatt, és milyen formáit ismeri?

A munkaerő-piaci szolgáltatások keretében az állami foglalkoztatási szerv, és az állami felnőttképzési intézmény a munkahelykeresést, a munkához, valamint a megfelelő munkaerőhöz jutást, továbbá a munkahely megtartását szolgáltatások nyújtásával segíti elő.

A munkaerő-piaci szolgáltatások formája a következő:

- munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, *pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás*
- munkaközvetítés.

3. Kinek nyújtható a képzések elősegítése elnevezésű foglalkoztatáspolitikai eszköz?

Támogatható az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott, vagy elfogadott képzése annak a személynek, aki álláskereső, vagy aki pályakezdő álláskereső, (pályakezdőnek minősül: aki a 25. életévét – felsőfokú végzettség esetén a 30. életévét – nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskeresési járadékra, és álláskeresési segélyre nem szerzett jogosultságot); aki gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, vagy ápolási díjban részesül, aki rehabilitációs ellátásban részesül, akinek munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik, és ezt a munkaadó a munkavállalóval, és az állami foglalkoztatási szervvel előzetesen írásban közölte, vagy aki közfoglalkoztatásban vesz részt, és a képzésben való részvételt vállalja, továbbá aki munkaviszonyban áll, és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható.

4. A képzések elősegítése keretében milyen juttatások nyújthatóak?

A képzések elősegítése keretében képzési támogatásként a törvényben meghatározottak szerint vagy keresetkiegészítés, vagy keresetpótló juttatás, vagy a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése, vagy az általános iskolai végzettség megszerzéséhez, vagy a szakképzés megkezdéséhez a külön jogszabályban meghatározott bemeneti kompetenciák megszerzéséhez szükséges képzésben történő részvételhez a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése adható.

5. Milyen feltételek mellett és milyen formában nyújthatóak a foglalkozás bővítését szolgáló támogatások?

A munkaadó részére külön jogszabályban meghatározott hátrányos helyzetű személy munkaviszony keretében történő foglalkoztatásához a munkabér és járuléka legfeljebb 50 százalékának, megváltozott munkaképességű személy esetében legfeljebb 60 százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható, ha a munkaadó a foglalkoztatást legalább a támogatás folyósításának időtartama alatt vállalja, és a támogatás iránti kérelem benyújtását követő megelőző 12 hónapban a munkavállaló munkaviszonyát működési körében felmerülő okból felmondással nem

szüntette meg, valamint kötelezettséget vállal arra, hogy a munkaviszony megszüntetésére a támogatás folyósításának időtartama alatt sem kerül sor.

A harmadik fejezethez

Passzív eszközök

1. Ki jogosult álláskeresői járadékra?

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki álláskereső és az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, továbbá munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

2. Mit ért a törvény megfelelő munkahely alatt az álláskeresői járadék kapcsán?

A munkahely akkor megfelelő fő szabály szerint, ha:

- egészségi állapota szerint az álláskereső a munka elvégzésére alkalmas,
- a várható kereset az álláskeresői járadék összegét, illetőleg – amennyiben az álláskeresői járadék összege a kötelező legkisebb munkabérnél alacsonyabb – a kötelező legkisebb munkabér összegét eléri,
- a munkahely és a lakóhely közötti naponta – *tömegközlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje* a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi álláskereső esetében a két órát nem haladja meg,
- az álláskereső foglalkoztatása munkaviszonyban történik.

3. Mikor szűnik meg az álláskeresői járadék?

Megszűnik az álláskeresői járadék folyósítása, ha az álláskereső:

- kéri, a kérelemben megjelölt időponttól,
- megváltozott munkaképességű személyek ellátására válik jogosulttá, a jogosultság kezdő napjától,
- oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat, a tanulói, hallgatói jogviszony kezdő napjától,
- meghalt, a halál bekövetkezését követő naptól,
- az álláskeresői járadék folyósítási idejét kimerítette, a folyósítási idő utolsó napját követő naptól,
- olyan képzési lehetőséget fogad el, amelynek során a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül, a támogatás folyósításának kezdő napjától,
- kereső tevékenységet folytat – a törvényi kivételeket leszámítva – a kereső tevékenység kezdő napjától.

4. Mikor kell nyugdíj előtti álláskeresői segélyt megállapítani?

Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt kell megállapítani, ha:

- az álláskereső munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, és
- a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, továbbá
- legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv – kereső tevékenység miatt – megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételtelen nem szerzett jogosultságot.

5. A passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök kapcsán a törvény milyen lehetőséget biztosít a költségek megtérítésére?

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos, lakóhelyétől tömegközlekedési eszköz igénybevételel felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére a felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

A negyedik fejezethez

A munkanélküli ellátások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások fedezete

1. Mutassa be a szolidaritási alaprész kiadási elemeit

Álláskeresési járadék, a nyugdíj előtti álláskeresési segély, az álláskeresési segély, a munkanélküli járadék, a nyugdíj előtti munkanélküli segély, a költségtérítések, valamint ezek juttatásával kapcsolatos postaköltség finanszírozásához szükséges pénzeszközök.

2. Mutassa be Foglalkoztatási alaprész kiadási elemeit!

A foglalkoztatási alaprészbe tartoznak a foglalkoztatást elősegítő támogatások, nem az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtására, az állami foglalkoztatási szerv által az alap- és középfokú oktatási intézetben pályaválasztás elősegítése érdekében szervezett munkaerő-piaci információkat nyújtó rendezvény kiadásaira, valamint a keresetpótló juttatással kapcsolatos postaköltség költségoldala.

3. Mutassa be Bérgarancia alaprész kiadási elemeit!

A bérgarancia alaprész, amely a Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvényben meghatározott támogatás finanszírozására szolgál.

4. Mutassa be Képzési alaprész kiadási elemeit!

A szakképzési hozzájárulásról, és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben, valamint a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározott feladatok, támogatási programok finanszírozására szolgáló összegek.

5. Sorolja fel a Nemzeti Foglalkoztatási Alap bevételeit!

- Az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékból a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot a Tbj. szerint megillető rész,
- a szociális hozzájárulási adónak a költségvetési törvényben meghatározott százaléka, a szakképzési hozzájárulás és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben meghatározott hozzájárulás,
- a központi költségvetési támogatás,
- az állami foglalkoztatási szervek működésével, uniós források bevonásával megvalósuló programok, támogatások, valamint a járulékvállalás végrehajtása érdekében befolyó bevételek,
- egyéb bevételek,
- uniós forrás terhére megvalósuló operatív program finanszírozására szolgáló előleg,
- az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alaptól az 1927/2006. EK rendelet alapján társfinanszírozás jogcímen befolyó bevétel.

Az ötödik fejezethez

1. Mutassa be a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszerét!

A foglalkoztatáspolitikai ágazati szakmai irányítását a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter látja el, melyhez foglalkoztatási szervként rendelkezésre áll a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszere.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszere: a miniszter által vezetett minisztériumból fővárosi és megyei kormányhivatal foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó szervezeti egységéből valamint fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalának foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó szervezeti egységéből áll.

2. Milyen feladatokat lát el a minisztérium?

Foglalkoztatáspolitikai, munkavédelmi, munkaügyi, szak- és felnőttképzési feladatokat lát el.

3. Milyen feladatot látnak el a kormányhivatalok foglalkoztatásért felelős szervezeti egységei?

Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörében eljáró kormányhivatal szervezeti egységei a fővárosi és megyei kormányhivatal foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó ágazati szakigazgatási szerveként működik.

A közigazgatási hatósági eljárásokban a kormány megbízott vagy a kiadmányozási szabályzatban megbízott, jogkörrel rendelkező jár el. A kormányhivatalok szakmai irányítása alá tartozik az illetékességi területükön lévő valamennyi állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatal.

4. Milyen feladatot látnak el a járási hivatalok foglalkoztatásért felelős szervezeti egységei?

A járási hivatal szervezeti egységei a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó ágazati szakigazgatási szerveként működik. Ha kormányrendelet másként nem rendelkezik, az állami foglalkoztatási szerv hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben első fokon a járási hivatalok járnak el.

Az állami foglalkoztatási szervként eljáró *járási hivatalok* a 67/2015. (III.30.) számú, az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok általánostól eltérő illetékességi területéről szóló Kormányrendelet 1. számú mellékletében meghatározott székhellyel működnek.

A hatodik fejezethez

A foglalkoztatáspolitikai eszközök megjelenése a munkajogban és a munkajogon kívül a szociális ellátások rendszerében, valamint a szociális ellátások rendszerében.

1. Hozzon példát a foglalkoztatáspolitikai és a munkajog kapcsolatára

- pályáztatás
- tanulmányi szerződés
- atipikus foglalkoztatási formák elterjedése
- munkaidő-pihenőidő szabályai
- felmondás szabályai

2. Mutassa be a passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök és a szociális ellátórendszer kapcsolatát!

A szociális ellátórendszer keretében foglalkoztatásban való részvételi kötelezettség szintén előírásra kerül. A két szabályozás legjelentősebb különbsége, hogy míg a foglalkoztatáspolitikai keretében az ellátás kizárólag a munkába állás pillanatáig jár, addig az aktív korúak ellátásánál (mint szociális ellátásnál) az ellátásra való jogosultság feltétele, hogy a kérelmező a munkaerőpiacon rendelkezésre álljon, felhívásra az együttműködés keretében munkát végezzen.

A Nemzeti Köszolgálati Egyetem kiadványa.

Nemzeti Köszolgálati Egyetem;
Államtudományi és Közigazgatási Kar
www.uni-nke.hu

Felelős Kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert Dékán

Címe:

1083 Budapest, Üllői út 82.

Kiadói szerkesztő:

Kiss Eszter

Tördelőszerkesztő:

Bödecs László

978-615-5870-13-2 (PDF)

A hatályosított tananyag
a KÖFOP-2.1.1-VEKOP-15-2016-00001
„A közszolgáltatás komplex kompetencia,
életpálya-program és oktatás technológiai
fejlesztése” című projekt keretében készült
el és jelent meg.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE